

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2023/921,**4. mai 2023,****mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/509 ⁽¹⁾ loodi Euroopa rahutagamisrahastu, et liikmesriigid saaksid rahastada ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames võetavaid liidu meetmeid rahu säilitamiseks, konfliktide ennetamiseks ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks aluslepingu artikli 21 lõike 2 punkti c kohaselt. Eelkõige kasutatakse Euroopa rahutagamisrahastut vastavalt otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 1 lõikele 2 selliste abimeetmete rahastamiseks nagu kolmandate riikide ning piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide sõjaliste ja kaitseküsimustega seotud suutlikkuse suurendamise meetmed.
- (2) Euroopa Liidu 2016. aasta üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias määratakse kindlaks eesmärgid tugevdada julgeoleku ja kaitse valdkonda, panustada liidust idas asuvate riikide ja ühiskondade vastupanuvõimesse, töötada välja konfliktide ja kriiside puhul järgitav integreeritud lähenemisviis, edendada ja toetada piirkondlikke koostöökorraldusi ning tugevdada üleilmset juhtimist, mis põhineb rahvusvahelisel õigusel, sealhulgas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimisel.
- (3) Liit kiitis 21. märtsil 2022 heaks strateegilise kompassi, eesmärgiga muutuda tugevamaks ja võimekamaks julgeoleku tagajaks, sealhulgas kasutades Euroopa rahutagamisrahastut rohkem partnerite kaitsevõime toetamiseks.
- (4) Liit on pühendunud tihedatele suhetele, et toetada tugevat, sõltumatut ja jõukat Moldova Vabariiki, tuginedes ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelisele assotsieerimislepingule ⁽²⁾ (edaspidi „assotsieerimisleping“), mis hõlmab ka põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, ning poliitilise assotsieerumise ja majandusintegratsiooni edendamisele, toetades samal ajal kindlalt Moldova Vabariigi suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides. Assotsieerimislepingu artikli 5 kohaselt tugevdavad liit ja Moldova Vabariik dialoogi ja koostööd ning lähendavad järkjärgult seisukohti välis- ja julgeolekupoliitika (sealhulgas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP)) küsimustes, käsitledes eelkõige konfliktide ennetamise ja rahumeelse lahendamise, kriisiohjamise, piirkonna stabiilsuse, desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise, relvastuskontrolli ja relvaekspordi kontrolli probleeme.
- (5) Liit tunnustab Moldova Vabariigi olulist panust liidu ÜJKPsse, sealhulgas Moldova Vabariigi jätkuvat panust Euroopa Liidu väljaõppemissiooni Mali Vabariigis.
- (6) Käesolev otsus põhineb nõukogu otsustel (ÜVJP) 2021/2136 ⁽³⁾ ja (ÜVJP) 2022/1093 ⁽⁴⁾ seoses liidu jätkuva pühendumusega toetada Moldova Vabariigi relvajõudude suutlikkuse suurendamist prioriteetsete vajaduste valdkondades.

⁽¹⁾ Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14).

⁽²⁾ ELT L 260, 30.8.2014, lk 4.

⁽³⁾ Nõukogu 2. detsembri 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/2136, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks (ELT L 432, 3.12.2021, lk 63).

⁽⁴⁾ Nõukogu 30. juuni 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/1093, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks (ELT L 176, 1.7.2022, lk 22).

- (7) Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) sai 6. veebruaril 2023 Moldova Vabariigilt taotluse, et liit abistaks Moldova Vabariigi relvajõude nende õhuseire-, liikuvus-, logistika-, juhtimis- ja küberkaitseüksuste suutlikkuse suurendamiseks olulise varustuse hankimisel.
- (8) Abimeetmeid tuleb rakendada, võttes arvesse otsuses (ÜVJP) 2021/509 sätestatud põhimõtteid ja nõudeid, eelkõige vastavust nõukogu ühisele seisukohale 2008/944/ÜVJP, ⁽⁹⁾ ning kooskõlas Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korraga.
- (9) Nõukogu kinnitab taas oma kindlat kavatsust kaitsta, edendada ja järgida inimõigusi, põhivabadusi ja demokraatlikke põhimõtteid ning tugevdada õigusriiki ja head valitsemistava, järgides Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja, inimõiguste ülddeklaratsiooni ja rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Abimeetme loomine, eesmärgid, kohaldamisala ja kestus

1. Luuakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatav abimeede (edaspidi „abimeede“), millega toetatakse Moldova Vabariiki (edaspidi „toetusesaaja“).
2. Abimeetme eesmärk on aidata tugevdada Moldova Vabariigi relvajõudude suutlikkust, et suurendada riigi julgeolekut, stabiilsust ja vastupanuvõimet kaitsesektoris kooskõlas liidu üldise Moldova Vabariiki käsitleva poliitikaga. Tuginedes Euroopa rahutagamisrahastu varasemale toetusele, võimaldab abimeede Moldova Vabariigi relvajõududel suurendada operatiivset tulemuslikkust, vastata kiiremini liidu standarditele ja koostalitlusvõimele ning seeläbi paremini kaitsta tsiviilisikuid kriisides ja hädaolukordades. Samuti tugevdab see Moldova Vabariigi suutlikkust osaleda ELi ÜJKP sõjalistes missioonides ja operatsioonides.
3. Lõikes 2 sätestatud eesmärgi saavutamiseks rahastatakse abimeetmest järgmist liiki varustust, mis ei ole mõeldud surmava jõu kasutamiseks, varusid ja teenuseid, sealhulgas tehnilise väljaõppe andmist abimeetmest toetatavatele Moldova Vabariigi relvajõudude üksustele:
 - a) õhuseireseadmed;
 - b) liikuvuse ja transpordiga seotud varustus;
 - c) logistikaseadmed;
 - d) juhtimisseadmed;
 - e) küberkaitsevarustus.
4. Abimeetme kestus on 36 kuud alates eelarvevahendite käsutajana tegutseva abimeetmete halduri ja käesoleva otsuse artikli 4 lõikes 2 osutatud üksuste vahel vastavalt otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 32 lõike 2 punktile a esimese lepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 2

Rahastamiskord

1. Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma on 40 000 000 eurot.

⁽⁹⁾ Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99).

2. Kõiki kulutusi hallatakse vastavalt otsusele (ÜVJP) 2021/509 ning Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korrale.

Artikkel 3

Kokkulepped toetusesaajaga

1. Kõrge esindaja sõlmib toetusesaajaga vajalikud kokkulepped tagamaks, et toetusesaaja järgib käesoleva otsusega kehtestatud nõudeid ja tingimusi, mis on abimeetme raames toetuse andmise tingimus.
2. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid, millega kohustatakse toetusesaajat tagama, et:
 - a) Moldova Vabariigi relvajõudude üksused järgivad asjakohast rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust;
 - b) kogu abimeetme raames antud vara kasutatakse nõuetekohaselt ja tõhusalt eesmärkidel, milleks see anti;
 - c) kogu abimeetme raames antud vara hooldatakse piisavalt, et tagada selle kasutatavus ja operatiivne kättesaadavus kogu olelusringi jooksul;
 - d) abimeetme raames antud vara ei lähe kaduma ning seda ei anta olelusringi lõpus ilma otsuse (ÜVJP) 2021/509 kohaselt loodud rahastu komitee nõusolekuta üle muudele isikutele või üksustele kui need, kes on nimetatud kokkulepetes kindlaks määratud.
3. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid abimeetme raames toetuse andmise peatamise ja lõpetamise kohta, kui leitakse, et toetusesaaja on lõikes 2 sätestatud kohustusi rikkunud.

Artikkel 4

Rakendamine

1. Kõrge esindaja vastutab käesoleva otsuse rakendamise tagamise eest kooskõlas otsusega (ÜVJP) 2021/509 ning Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korraga, järgides terviklikku metoodikaraamistikku, mille alusel hinnatakse Euroopa rahutagamisrahastu abimeetmete jaoks vajalikke meetmeid ja kontrole ning määratakse need kindlaks.
2. Artikli 1 lõikes 3 nimetatud tegevust viib ellu:
 - a) Eesti Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus seoses artikli 1 lõike 3 punktidega a–d ning
 - b) E-riigi Akadeemia seoses artikli 1 lõike 3 punktiga e.

Artikkel 5

Seire, kontroll ja hindamine

1. Kõrge esindaja teeb seiret artiklis 3 sätestatud kohustuste toetusesaajapoolse täitmise üle. Kõnealust seiret kasutatakse selleks, et suurendada teadlikkust kooskõlas artikliga 3 kehtestatud kohustuste rikkumise kontekstist ja riskidest ning aidata vältida selliseid rikkumisi, sealhulgas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi, abimeetmest toetatavate Moldova Vabariigi relvajõudude üksuste poolt.
2. Varustuse ja varude saatmisjärgne kontroll korraldatakse järgmiselt:
 - a) tarne kättesaamise tõendamine, mille puhul lõppkasutaja relvajõud allkirjastavad omandiõiguse üleminekul tarnesertifikaadid;

- b) inventuuri puudutav aruandlus, mille puhul toetusesaaja esitab igal aastal inventuuriaruande kindlaksmääratud varustusühikute kohta seni, kuni poliitika- ja julgeolekukomitee ei pea seda aruandlust enam vajalikuks;
 - c) kohapealsed kontrollid, mille puhul toetusesaaja võimaldab kõrgele esindajale taotluse korral juurdepääsu kohapealsete kontrollide tegemiseks.
3. Kõrge esindaja teeb pärast abimeetme lõpuleviimist lõpphindamise, et teha kindlaks, kas abimeede on aidanud kaasa artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgi saavutamisele.

Artikkel 6

Aruandlus

Rakendamise ajal esitab kõrge esindaja poliitika- ja julgeolekukomiteele iga kuue kuu järel aruande abimeetme rakendamise kohta kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 63. Abimeetmete haldur annab otsuse (ÜVJP) 2021/509 kohaselt loodud rahastu komiteele kooskõlas nimetatud otsuse artikliga 38 korrapäraselt teavet tulude ja kulude haldamise kohta, edastades sealhulgas teavet seotud tarnijate ja alltöövõtjate kohta.

Artikkel 7

Peatamine ja lõpetamine

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 64 otsustada abimeetme rakendamise täielikult või osaliselt peatada.
2. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib samuti soovitada nõukogul abimeede lõpetada.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 4. mai 2023

*Nõukogu nimel
eesistuja*

J. BORRELL FONTELLES
